

Kommunernes Hænder efter Forhandlinger med Lærerne. Saaledes bliver det muligt for visse Lærere at beholde Jordlodden. Hvorvidt denne Hæve paa 4 Skpr. Land er praktisk, derom nærer jeg nogen Tvivl; jeg tror, at den Lærer, som ikke kan overkomme sin Jordlod, ogsaa kun vil aale Tidser og andet Ukrudt, naar han faar en Hæve paa 4 Skpr. Land.

Der er et Punkt ved Lønningerne, som jeg vil dvæle et Øjeblik ved, og det er Offer og Accidenser. Her var der nu, da vi skulle have Lønningspørgsmaalet op, en Beslighed til helt at slette Offer og Accidenser for Lærernes Vedkommende. Det er en kedelig Maade at modtage Lønning paa. Det er kedeligt at skulle tage Højtidsoffer, men det er endnu værre, at Læreren skal have en Del af sin Løn, hver Gang der skal døbes et Barn i den danske Folkekirke. Det er ogsaa kedeligt ved Bryllupper, ved Kirkegangstøners Indledning, eller hvad det nu hedder. Det er den mærkeligste Lønningsmaade, som vistnok nogen Stat har her i Landet. Jeg ser ikke, at der kan være nogen Hindring for, at vi ganske slaa en Streg over Offer og Accidenser, hvilket altsaa vil sige, at Kommunerne udbetale Læreren hele hans Løn, enten det nu er 600, 700, 900 eller 1100 Kr. og lade Offer og Accidenser falde bort. Jeg ser ikke, at Grundloven for Lærernes Vedkommende er til Hinder for en saadan Ordning, og jeg er vis paa, at denne Ordning vil være tilfredsstillende, saavel for samtlige Lærere som sikkert ogsaa for samtlige Beboere trindt omkring i Kommunerne. Om den ogsaa vil være det for Præsterens Vedkommende, derpaa er jeg ikke saa sikker, men det kunne vi jo tales ved om en anden Gang, naar vi komme til at tale om Præstelønningsloven. Endelig er der et Punkt, som jeg maa omtale, og som jeg tillægger bethdelig Vægt, og det er Forholdet til den private Skole. Jeg tror ikke, at det gaar an, at vi her vedtage en Skolelov, uden at vi samtidig stille den private Skole anderledes end hidtil. Jeg skal ikke komme vidtløftig ind paa dette Forhold, da det er omtalt af den første ærede Taler. Min Bestragning er, at vi ved denne Beslighed bør gøre en Del af Almueskolelærernes Lønning flydende, hvilket i mange Tilfælde vil have den Virkning, at den private Skole faar den Understøttelse, som den bør have, og i andre Tilfælde vil blive en Spore for Almueskolelæreren, som han ellers ikke vil have, en Spore, som intet Menneske bør savne, naar det har en Gerning her i Livet. Jeg ser vel, at der i Lovforslagets § 14, sidste Stykke, røres ved dette Forhold, idet det der hedder,

at en Lærer ikke kan rykke op til et større Alderstillelag, uden at Kommunalbestyrelsen og Skolekommissionen først have anbefalet ham dertil. Det vil sige, han kan dog i enkelte Tilfælde nok faa det alligevel, idet de højere Autoriteter kunne give ham det. Dette kan dog kun i meget ringe Grad være en Spore for Lærerne. For mig staar det saaledes, at Lærerne altid ville faa dette Alderstillelag, idet saa godt som aldrig nogen Kommunalbestyrelse eller Skolekommission vil undlade at anbefale Læreren til et Alderstillelag, som de vel at mærke ikke selv skulle betale. Han skal næsten være værre, end noget Menneske kan tænkes at være som Lærer, naar Kommunalbestyrelsen skulde komme i Tanke om at ville misrekommandere ham over for Autoriteterne. Paa den anden Side kan man ogsaa tænke sig en saadan Tilstand paa et enkelt Sted, at Læreren og Kommunalbestyrelsen ligge i Krig med hinanden, at en Kommunalbestyrelse siger: nej, vi skulle vide den Mand, at han skal faa en daarlig Anbefaling til Lønningstillæg. Jeg synes ikke, at dette Forhold er heldigt, men Skolepengesystemet kontrollerer sig selv til begge Sider, idet Læreren derved bliver ansporet til at anstrenge sig, en Ansproing, som jeg anstfer, at Læreren skal have, og som jeg var tilfreds, at alle Embedsmændene her i Landet havde. Derved faa ogsaa de private Skoler en Støtte, og det en Støtte, som ligeledes ganske kontrollerer sig selv; vi behøve ingen Skoleinspektør eller noget Tilhyn til at rejse omkring og se til de private Skoler, fordi de faa Skolepenge. Men skulle vi derimod til at give de private Skoler Tilskud af Statskassen, ved jeg, som sagt, ikke bedre, end at vi i saa Fald ogsaa maatte have et Tilhyn; ellers risikere vi, at de private Skoler kunne nyde Tilskud af Statskassen uden at gøre Fyldest derved. Den private Skole kende vi ogsaa i Lovgivningen; vi have Regler for den private Skole i Loven af 30te September 1864. Deri hedder det, at saadanne private Skoler ere Skoler med 10 Børn og en Lærer, som underviser disse Børn, og at Skolen kan blive anerkendt og faa Lov til at afholde Eksaminer, naar den melder sig derom i Tide o. s. v. Saadanne Skoler, som virkelig ere Skoler, burde ogsaa have Lov til at opkræve eller fra Kommunalbestyrelsen faa tilstillet 6 Kr. eller et lignende Beløb for hvert Barn i Skolepenge. 6 Kr. vilde vist være et passende Tal, ogsaa fordi det er deleligt med 12, som Læreren Løn skal deles med, da den udbetales hver Maaned. Hvis det bliver 6 Kr., vil det gøre 420 Kr. af Læreren Løn flydende. 70 Børn er jo det højeste